

5770

	TASTE OF	
	LIMMUD	

הישן יתחדש והחדש יתקדש

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jtkadeesj...
...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...

Rav Kook, de eerste opperrabbin van Israel
Igrot Haraya, Igeret 164

Sjabbat 20 maart 2010 / 5 nisan 5770
Sidra Wajikra, Wajikra [Leviticus] 1:1-5:26, Tanach blz. 197-205
Haftara: Malachi 2:1-3:4, Tanach blz. 1231-1233

Vertaling: Frits Pront
Voor het origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5769/Vayikra

WAJIKRA

Sidra Wajikra is de eerste wekelijkse afdeling van het boek Wajikra [Leviticus]. Het begint met de opdracht van God aan Mosjee om aan de Jisraëlieten uit te leggen welke vijf soorten offers zij dienen aan Hem te brengen. De tekst beschrijft de procedures die gevolgd moeten worden door het volk en de kohaniem [priesters] en het deel van het offer dat Aharon en zijn zonen toekomt.

Wajikra – Gil Troy

Gil Troy is hoogleraar Geschiedenis aan de McGill Universiteit in Montreal en auteur van "Waarom ik een Zionist ben: Israël, Joodse Identiteit en de Hedendaagse Uitdagingen."

Is er ook maar één ander boek in Tenach waarvan de niet-Hebreeuwse naam zo slecht gekozen is als die van het derde boek van de Tora? "Leviticus" klinkt beperkend en aristocratisch omdat het schijnbaar verwijst naar de starre wijze waarop de priesterklasse wetten interpreteert. De titel "Leviticus" roept ook de traditionele kritiek van Christenen op het Jodendom op als zou het Jodendom een religie zijn van voornamelijk "keukengerei", alleen maar uiterlijk vertoon en dat men eerder een obsessie heeft voor rituele details dan voor geloof, moraal of liefde. De Hebreeuwse naam van het boek – en die van zijn eerste sidra – *Wajikra*, "en Hij riep", is daarentegen overweldigend, krachtig en majestueus.

"Hij riep", of "De Roep", is een logische stap in de opbouw van de Tora. Wij beginnen met Beresjiet, het ontstaan van de wereld en de aanvang van de Joodse tocht door de geschiedenis. Daarna volgt Exodus (een grootsere titel dan *Sjemot*, namen). Exodus viert de nationale bevrijding van de Joden uit de slavernij in Egypte. Dan groeien wij toe naar "De Roeping", Gods opdracht aan het Joodse volk. De middeleeuwse Franse verklaarder Rasji, leert ons dat de roep voorafging aan welk gebod dan ook – want er kon geen boodschap

doorgegeven worden zonder de roep. De rabbijnen leren ons dat in de tekst Mosjee de roep hoort, maar dat de roep in feite via Mosjee aan het Joodse volk wordt doorgegeven. Wij zouden ons persoonlijk de roeping moeten aantrekken; ieder van ons zou moeten proberen net als Mosjee in aanmerking te komen om Gods opdracht te horen en er naar te leven.

Er zijn vandaag de dag Joden ("Redactie-Joden") die Joodse teksten lezen op zoek naar delen die hen niet aanspreken. Deze Joden zullen teleurgesteld en misschien zelfs vervreemd raken door wat nu volgt.

Wie heeft gedetailleerde informatie nodig over dieroffers als onze erediensten al eeuwenlang alleen uit gebeden bestaan? Maar degenen onder ons die de roep willen horen en volgen of op z'n minst iets van de tekst willen opsteken, kunnen daaruit waardevolle lessen leren.

Het derde hoofdstuk begint bijvoorbeeld met het praten over "*Zewach Sjelamiam*", een vredeoffer. Dit offer wordt niet gebracht als boetedoening voor zonden, noch als dank voor speciale zegeningen. Deze offers zijn gaven uit dankbaarheid aan God, zonder dat daar enige verwachtingen van welke vorm van beloning dan ook aan vastzitten. Rasji verbindt het woord "*Sjelamiam*" met "*sjalom*", dat magische Hebreeuwse woord voor begroeting en voor vrede, omdat zulke altruïstische geschenken de onderlinge verstandhouding in de wereld verbeteren. De middeleeuwse Spaanse verklaarder Ramban (Nachmanides) brengt het woord in verband met "*sjlemoet*", volmaaktheid, omdat dit offer streeft naar volbrenging, volledigheid, ten aanzien van God en de wereld.

Stel je eens voor hoe de wereld eruit zou zien als we de roep van God zouden beantwoorden met zoveel mogelijk vredeoffers en onbaatzuchtige geschenken. Een populair programma als "*Taglit*" of "*Birthingright Israel*", dat gratis reizen van jong volwassenen naar Israël die er nooit zijn geweest aanbiedt, zou dan niet als een uitzonderlijke gift "zonder daaraan verbonden verwachtingen" van de ene generatie aan de volgende worden beschouwd. President Barack Obama zou in zijn eerste gezamenlijke toespraak tot het Congres niet speciaal Leonard Abess Jr., een bankier uit Florida, die in stilte \$60 miljoen uit zijn eigen zak verdeelde onder honderden werknemers toen hij zijn bank verkocht, hebben hoeven te noemen. En de geest van vrijwilligheid die welig tiert in enkele gemeenschappen maar elders aan het afnemen is, zou universeel worden.

De sprong van het oude "*Zewach Sjelamiam*" naar de hedendaagse mitswa van het geven van tijd en geld is niet groot. Je hebt alleen de kerngedachte nodig, die met het in acht nemen van de roeping van de Tora te maken heeft: een open geest en een open hart.

Een andere invalshoek- Coby Shalev

Coby is al heel lang vrijwilliger voor Limmud in het Verenigd Koninkrijk en voor het Limmudfestival (Joods festival van leren, cultuur en muziek).

De zeer gedetailleerde beschrijving van zowel de inhoud van de Misjkan als van hoe de eredienst erin moest plaatsvinden, is voor de meeste lezers van Tanach behoorlijk saai. Maar, oppert Rabbi Saul Berman, een waarschijnlijke reden voor deze gedetailleerdheid is om toekomstige kohaniem [priesters] ervan te weerhouden te beweren dat het vragen van steeds meer giften aan het volk om Gods Misjkan steeds mooier te maken, zou gebeuren met goddelijke instemming. Door het nauwgezet specificeren in een voor iedereen beschikbaar document wat God in de Misjkan wil hebben, helpt de Tora de mogelijkheid van corruptie in de toekomst te voorkomen.

Hier kan nog aan worden toegevoegd dat Rav Moshe Feinstein als uitleg geeft dat Mosjee de bekendste en meest gerespecteerde Jood was, befaamd om zijn deugdzaamheid. Toch aarzelde Mosjee niet om publiekelijk verantwoording af te leggen voor alle geschenken aan de Misjkan opdat iedereen kon zien dat hij helemaal niets voor zichzelf hield. Mosjee wilde niet dat het in wie dan ook op de gedachte zou kunnen komen dat hij ook maar iets, hoe gering dan ook, had gedaan dat niet door de beugel kon.

Wij kunnen hier van het voorbeeld van Mosjee leren dat het soms nodig is om meer te doen en verder te gaan dan wat er van ons wordt verlangd om ons optreden te rechtvaardigen. Wij dienen te erkennen dat mensen iets onfatsoenlijks kunnen vermoeden (speciaal als het gaat om het werken voor de gemeenschap of publieke sector), zelfs als er geen aanleiding voor is. Het bekleden van een hoge positie of het hebben van een hoge status gaat gepaard met het zich verantwoordelijk voelen en het aangesproken kunnen worden op je daden. Het was een tekort aan deze eigenschappen die tot de verwoesting van de *Batei Mikdasj* (beide Tempels) hebben geleid.